

Achterfabriek met boter- en kaaskarn

De coöperatieve stoommelkfabriek Garmerwolde-Thesinge begint in 1889, eerst met een fabriek voor de vervaardiging van boter, vanaf 1914 vindt er ook kaasproductie plaats.

Deze melkfabriek is één van de vroegere fabrieken in de provincie Groningen. De komst van melkfabrieken is gestimuleerd door de Nederlandse overheid die ziet dat de Nederlandse zuivelproducten in export - met name naar Engeland - achterblijven. Daar vinden Deense zuivelproducten meer aftrek. Uit onderzoek blijkt dat de inconstante kwaliteit van de Nederlandse boter en kaas de reden is voor het achterblijven van de vraag. Deense zuivelproducten komen dan al uit zuivelfabrieken waarop meer kwaliteitscontrole kan plaatsvinden. De Nederlandse overheid stimuleert boeren en ondernemers de zuivel niet meer op de individuele boerenbedrijven te verwerken maar kennis en kunde te bundelen in melkfabrieken. Hierdoor ontstaan particuliere zuivelfabrieken en coöperaties.

In Garmerwolde en Thesinge hebben circa dertig boeren samen een melkfabriek gebouwd middenin het dorp. De fabriek is goed toegankelijk gelegen langs de

doorgaande Dorpsweg en een brede sloot die het achterland ontsluit, de Molensloot. De melk wordt twee maal per dag in melkbussen van de boerderijen per schip of paard-en-wagen naar de fabriek gebracht.

Boeren spreken van 'melkfabriek': zij brengen er hun melk heen. Later verandert deze aanduiding in 'zuivelfabriek': de melk wordt verwerkt tot verschillende zuivelproducten die uiteenlopende klanten afnemen. Dit is de eerste stap in de industrialisatie van voedselproductie en -verwerking in Nederland.

Erfgoedorganisatie: Melkfabriek Garmerwolde

Beschrijvingstitel: Achterfabriek met boter- en kaaskarn

Oneliner / quote: Deze melkfabriek is één van de vroegere fabrieken in de provincie Groningen

Fotografie uitsnede: Anton Tiktak

Fotografie: Anton Tiktak